

Käse
Oliver Karsten
Oskar Söderman
Mars 1933

3834 / Ber. Kona Rosengren anfl.
J. Bergström Skurup

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sol och Måne.

1

Enkefru Karina Rosengren i Skurup, f. 1863, säger:
"Här i Skurup lekte vi denna lek i skolan. Allt
gick till på samma sätt som i Högstads, endast
med den skillnaden: I Högstads: vilken kerr
sänder du ut. I Skurup: vilken kerr bynder
du ut."

Samma berättelse:

Vi lekte även "vattna gåse". Det gick till på
samma sätt som i Högstads.

Samma berättelse:

Pollospellet.

Det gick till på samma sätt i Skurup som
i Högstads på 1870 talet och tidigare.

Mars 1933 av: J. Bergström, Skurup

Gengångare.

Karna Rosengren f. i Skurup, 1863, berättar: Min
 mor Karna Mårtensdatter, f. i Dybäck, Källstorps
 socken, 1824. Min mor dela med andra gamla den
 åsikten, att en kvinna som dö före förläggningen,
 skulle stiga upp ur sin Griftkammer och förläggas
 när tiden var inne, i kyrkporten. (Förstå
 i äldre tiden hade alla kyrkögårdsgårdar en port.?)
 I äldre tiden bar man liket på bärbör till kyrko-
 porten, där satte man ned bären, sade min mor,
 sedan bar man bistan till graven med "hankles".
 I denna port skulle kvinnan förläggas. En gång
 hem en bonde körande förbi Skivarps kyrka
 och hade hämtat kornmorshau. Komna nära
 kyrkporten hörde kornmorshau jammerrap
 som från en kornsångstvinna. Hon sade till
 bonden: stanna, jag måste gå dit. Hon gick och

3834

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

likkistan stod i kyrkogröften. Hon hjälpte
 denna att belivas förlorrad och gick sedan si-
 na gårde och hann dock likväl i rätt tid till
 den levnadskvinnas som kallat henne. Mor
 sade: i kistan till en sådan skall man lägga
 skjorta, tröja, mössa, belya, träd och sax och ett
 par smörres linnetygstycker. För den avlidna
 detta plus sin skylt-lase, gör hon icke igen.
 Det ansågs att hon skulle bli förlorrad i kyr-
 kogröften, icke i graven. Om grändstenen
 skulle vara med har jag glömt, men jag körde
 aldrig att de lade en näl i kistan, endast träd.
 (Där vilar alltså mycket i grifte-kammaren som
 detta släktet inte har en aning om.)
 Man trodde att vid förlorringstiden likkistan med
 den döda uti sjöbr för till kyrkogårdsporten från graven,
 och åter. Klippt. 1933 av: Bergström, Skarup

Gengångare,

Fröna Rosengren berättar: Det spåhade mycket
 för Väsbyholms slott för. Min mors tantala,
 att den baronen som dö, innan jag var född,
 kom köande hem till Väsbyholms slott om kväll-
 aone. Escipaget var förpant fyra hästar,
 vände om för slottsgården och körde sine färde,
 jag var telet med frigor som tjänat där, de ha
 sagt att i matsalen över deras rum varit ett
 farligt skramlande med servisen och stolarna
 flyttades, att det hördes som om någon ~~fly~~
 flyttat möblerna och detta när herrskapet
 var bortas, så att det spåkar vid Väsbyholm
 ännu. Men jag har endast hört att den baronen
 gått igen, som dö för över sjuttio år sen.
 Det är besynnerligt att han säste ge igen, han barrens som
 en brannmänniska. Utryckt. 1933 av: H. Bengström, Skurups
 födande, han var frimurare.

Skruve
uppt. av J. Baryström
1933.

3834

5
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Karna Rosengren första ätter: En gång kom min mor
och jag förbi Skivcrps kyrka en natt och ett jämmerröp
hördes från kyrkporten, som från en levasängskvinnas,
och vi gick i en gångstig å andra sidan. Mor sade
dagen efter; det var säkert en kvinna som dött
före förlussningen och nu ropa om hjälp, när
förlussningstimo var inne. Det var nog endast
levnsmossen som kunde stå sidana till tjänst.
Vad det var för jämmerröp vet jag icke, men
min mor var under hela sin levnadstid över-
tygad om att det var från en död levasängs-
kvinna som sökte hjälp. Att det icke var
sattas, det hördes, ty det hördes tydligt att det
var en människoröst, men jag har tänkt sedan
att det kunde härleda sig från ett närliggande hus,
där förlussning nämligen fögick, ja, vad skall
man tro, det var omkring 1866. Uppt. 1933 av: Wm Skruve

Den svärta lägen.

Karna Rosengren f. i Sparaf 1863, berättar:
Min mor Karna Andersdatter f. vid Oyjbäck,
Källtorfus 1824, säger: Om en vill ha den svärta
lägen, skall denne gå till en kyrka nio Loo-
lagsnätter i rad kl. 12 om natten och blåsa i
nychelhälet, så den nionde natten efter
det man blåst, kommer den svärta lägen
ut genom nychelhälet. De ha nu blåst den
helige ande från sig. De kunna i den svärta
lägen läsa sig till vad de önska, så att in-
tet fattas dem här i världen, men efter de ha
skola de höra den onde till. Så att det är
bäst att icke befatta sig med den svärta
lägen. Frimurare ha nog den svärta lägen.

upptecknat 1933 av: J. Bergström & kusin

Hälsos jungfru Maria.

Karna Rosengren, f. i Skurup 1863, berättar:

I min ungdom lekte vi denna lek. Pigan
blev inne och drängerna gick ut i ett annat
rum. En flicka tillhörde övriga flickor var sin
gästman. Hon stod som dörrvärd. Alla
sittes om på bänkar och stolar. Nu öppnar
flickan dörr och säger: "Hej kan gå in och
hälsa sin gästman". Han går in, går högt och
bengar sig för en flicka. Det är fel. Pigen reser
sig, vänder sig om och böjer sig framåt och
vänder sitt ansikte mot drängen. Ett skellede skritt
uppstår och drängen måste gå skamsen ut.
Pigan: "Måns kom in och hälsa för din gästman".
Måns kommer in och bengar sig för en flicka,
och gör dela den flickans öde. o. s. v. Där hälsar
pätt de för sin sitta sig o. s. v. Månt. 1933 av: Wm Skurup

ACC. N:R. 3834

Landskap: *Skåne län* Upptecknat av: *J. Bergström*
 Härad: *Örnsköldsviks* Adress: *Linhelgat. Skurup*
 Socken: *Skurup* Berättat av: *Karna Rosengren*
 Uppteckningsår: *1933* Född år *1863* i *Skurup*

21
 LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

8

Uppteckningen rör *Gengångare*

*Jag har varit med och klätt flera liv, men jag har aldrig hört att man slagit sig in i livets kropp. Jag har talat med många från vitt skilda håll, men har aldrig hört någon säga att man klätt en fjäle genom livets kropp för att hindra denna från att gå igen. Denna sed, om den verkligen existerat, måste höras nordliga leggher till ty i sydskåns är denna seden i hand. Ett slävtret efter livs sessionen, var den döde tvättats ansågs tillfyllet. Dessutom måste man uppfylla den dödes sista önskan, annars gick den ingen po i sin gifte-
 skammare.*

Skriv endast på denna sida!

3884

98
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9

Vävsnader.

Här är två konstruäverssnor i Skurup som jag känner, som kan väva både linne- och yllevävs-
snader, men att förklara dessa vidlyftigheter
är för en alörd en omöjlighet, d. v. s. angeva
mönstren i skrift, att en utomstående kan
fatta detta är omöjligt. Det vore bäst att en
gachman besökte dessa och som kunde
uppteckna allt. Fru Hanna Rosingren i
Skurup 7. 1863 är en, och en fru Nilsson, en
annan.

dessa uppteckningar anser jag mig
icke istånd att utföra.

Uppf. 1933 av: J. Bergström
Skurup

3834

Servetter.

Från Karina Rosengren f. i Skurup 1863, berättar:
Omkring 1870 hölja bönderna begagna servetter
då det skulle vara mycket högtidligt, såsom
i bröllof, beordaf och begravningar. De som
icke hade själv, lante, de hade då särskilte
kokerskor och servitriser. Bordet voro i de
flösta fall dukade med drojelsdukar, men
även med foppilvade dukar. Men i dag-
ligt bruk, aldrig duket bord, ej heller ser-
vetter. Servetterna voro kvadratförmige
omkring 5 kvarter. Servetterna voro
alltid av drojel. Boningshvisen på
landsbygden voro så lög, att man kunde
inte begagna länngardiner. Länngardiner
och servetter, äro endast omkring 30 iögan-
la i landsbygden. Mffst. 1933 av: Wm, Skurup

3834

Skära halsen ur sig.

Kamrer Anders Stådens född i Östra Femmehög
1870, nu boende i Skurup, berättar: Denne leken
habe jag nästan glömt, men nu när jag ser
leken känner jag igen den. När jag var liten
lekte vi denna lek i hemmet.

Vi lekte även picha fyrha.

Vi lekte även klöver och spader liksom i Skurup.

Vi lekte även kasta i håla med kulor, samma
lek som i Skurup.

Karna Rosengren, f. i Skurup 1863, berättar:

I min ungdom lekte vi följande lek, men jag har
nu glömt den. Vi sjöngo: Tjuven, tjuven, tjälltring
skall du beta, för du stal min lilla vän,

Men jag har den enda trästen / troo jag, troo jag, trollsteta.

Att jag för en annan igen. Troo jag, troll lall la, 2 gånger.

Uppf. 1933 av: J. Bengtsson, Skurup